

A Pécsi Ítéltábla a dr. Mazur Mária ügyvéd képviselte **felperes neve** (címe) felperesnek - a Herke Ügyvédi Iroda képviselte **alperes neve** (címe) alperes ellen - vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 14.G.21.040/2010/15. számú ítélete ellen a felperes 16. sorszámú fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.222.500,- (négymillió-kettőszázhuszonkettőezer-ötszáz) forintot, és ennek 2010. február 10-étől a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, és az állami adóhatóság felhívására 225.000,- (kettőszázhuszonötezer) forint elsőfokú, és 337.800,- (háromszázharminchétezer-nyolcszáz) forint másodfokú illetéket. Ezt meghaladóan tekinti a keresetnek elutasítottnak.

A felperes által fizetendő elsőfokú illetéket 675.000,- (hatszázhetvenötezer) forintra, a felperes által fizetendő elsőfokú perköltséget 175.000,- (egyszázhetvenötezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 87.500,- (nyolcvanhétezer-ötszáz) forint fellebbezési perköltséget és az állami adóhatóság felhívására 1.052.600,- (egymillió-ötvenkettőezer-hatszáz) forint illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az alperes, mint megrendelő és a felperes, mint vállalkozó 2009. április 21-én vállalkozási szerződést kötött bontási munka és a térburkolat aljzatának elkészítése tárgyában. A szerződésben rögzítették, hogy annak tárgyát a műszaki tervek, műszaki leírás, illetve a kiírás szöveges részének együttes tartalma képezi. A felek I. osztályú és

szerződésszerű teljesítés esetére 55.000.000 forint + ÁFA egyösszegű átalányárat kötöttek ki. A szerződés 8./ pontjában meghatározták, hogy a vállalási ár tartalmazza a műszaki tartalom megvalósításának teljes költségét, a kivitelezői tevékenységgel kapcsolatban felmerülő minősítési vizsgálati és mérési költségeket, továbbá az átadás-átvételi és birtokbaadási eljárással összefüggő megvalósulási tervek elkészítésének díját, az esetlegesen felmerülő illetékeket és minden egyéb, a szerződés tárgyának rendeltetésszerű használatát biztosító megvalósulásához szükséges munka ellenértékét. A szerződés 9./ pontjában rögzítették, hogy a felperes a vállalási áron felül semmilyen címen nem érvényesíthet többletköltséget, kivéve a megrendelő által megrendelt pótmunka ellenértékét. Kikötötték, hogy a felperes pótmunkát vagy a kiviteli tervtől eltérő munkát kizárólag a szerződés írásbeli, a felek által cégszerűen aláírt kétoldalú kiegészítése, módosítása vagy a pótmunkára vonatkozó külön szerződés alapján, és kizárólag az abban meghatározott keretek között végezhet. A szerződés kiegészítését, módosítását vagy a pótmunkára vonatkozó külön szerződést nem pótolhatja építési naplóbejegyzés vagy kivitelezői kooperációs jegyzőkönyvbe rögzített megrendelői nyilatkozat. A szerződés mellékletét képező általános szerződési feltételek definiálták a többletmunka, a műszakilag szükséges munka és a pótmunka fogalmát.

A munkavégzés közben bekövetkezett esőzések miatt az elbontott útpályák alatt a talajt 30-50 cm vastagságban ki kellett cserélni, és a kisedett talaj helyett darálékot kellett tömöríteni. Ennek tényét a felperes az építési naplóban jelezte. 2009. július 13-án a felperes az alperesnek tételes pótmunka-elszámolást juttatott el, melyet a felperes képviselőjében eljáró Gy.J. „nem kifizetésre átvette” megjelöléssel vett át. A kimutatás szerint a vállalkozási szerződéssel érintett 3.950 m²-en elvégzett talajcsere, darálék-készítés, darálék terítéssel kapcsolatban 17.380.000,- forint értékben rögzített munkát. 2009. augusztus 6-án a szerződéses munka elkészült, a munkaterületet az alperes visszavette, a vállalkozói díjat 55.000.000 forint,- + ÁFA összegben az alperes a felperesnek megfizette.

A felperes 2009. december 31-én állította ki a 17.380.000 forint pótmunkáról készített számláját. A számlát az alperes 2010. február 9-én azzal küldte vissza, hogy teljesítésigazolást az egyezség hiányában a pótmunka elszámolásáról nem állít ki.

Az elsőfokú bíróság a 17.380.000,- forint megfizetése iránti keresetet azért utasította el, mert álláspontja szerint a felperes által végzett talajcsere és az ezzel kapcsolatos tömörítési munka a szerződés részét képezte. Megállapította, hogy a szerződést a felek átalányárral kötötték meg, ami azt jelenti, hogy a vállalkozónak mindazokat a szolgáltatásokat nyújtania kell, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a Ptk. 277. § (1) bekezdése szerinti szerződésszerű teljesítés megvalósuljon. A felperes a vállalkozási szerződés 4./ pontja szerint a munkaterületet megismerte, azt a feladat meghatározásához szükséges mértékben és elvárható gondossággal tanulmányozta, és az ajánlatát ennek alapján tette meg. Ebből az következik, hogy a munka elvállalása előtt a felperesnek fel kellett mérnie a munkaterületet, beleértve

annak domborzati viszonyait, egyedi sajátosságait, a munkaterület átvételét követően annak folyamatos munkavégzésre való alkalmassága biztosításának költségkihatásait, és erre is figyelemmel kellett megtennie az árajánlatát. Az általános szerződési feltételek 39./, 41./ pontja alapján általánosságban is megállapítható, hogy a munkaterület átvételét követően a folyamatos munkavégzésre alkalmas állapotban tartása a vállalkozót terhelte. A munkák folyamatban léte alatt bekövetkezett nagy mennyiségű csapadék az általaj eliszaposította, ami miatt a felperesnek talajcserét kellett végeznie. Ez a szerződéses munka elvállalásakor nem volt előrelátható, de ahhoz, hogy a szerződés tárgya rendeltetésszerű használatra alkalmas legyen, és az alperesnek a szerződés teljesítéséhez fűződő érdeke megvalósuljon, e munkák elvégzése műszakilag szükséges volt. A szerződés 8./ pontja is az általános szerződési feltételek 12./ pontja szerint a munkák költségeit a felperes az alperesre nem háríthatja át. Utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy az építési napló szerint az alperes a csapadékvíz elleni megfelelő védelem szükségességére a felperes figyelmét több ízben felhívta.

Az elsőfokú bíróság nem látott lehetőséget annak megállapítására irányuló kereset teljesítésére sem, hogy a felperes által elvégzett munka pótmunkának minősül, sem a pótmunkára vonatkozó szerződés létrehozására irányuló kereset teljesítésére.

Az elsőfokú bíróság nem foglalkozott érdemben az alperes beszámítási kifogással tekintettel arra, hogy a Ptk. 296. § (1) bekezdése alapján előterjesztett beszámítás a felperes kereseti követelésével szembeni védekezést terjesztett elő az alperes és a kereset elutasítása folytán nincs olyan követelés, amellyel szemben az alperes igénye beszámítható lenne.

Az ítélet ellen a felperes jelentett be fellebbezést, kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetnek adjon helyt. Arra hivatkozott, hogy a lefolytatott bizonyítás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a munkavégzés ideje alatt rendkívüli időjárás volt, a nagy mennyiségű csapadék miatt talajcserére és az ezzel kapcsolatos tömörítésre volt szükség. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt az alapvető tény, hogy ilyen jelentős mennyiségű pótmunka tekintetében nem alkalmazható az az általános szabály, hogy annak költségét a vállalási díjba kell belefoglalni. A fellebbezésben hangsúlyozta a felperes, hogy megfelelő módon mérte fel a munkaterületet, és megfelelően állapította meg az átalánydíjat is. A pótmunka kizárólag a rendkívüli időjárási viszonyok miatt vált szükségessé, mert enélkül az elvégzett munka rendeltetésszerű használatra alkalmatlan lett volna. A pótmunka elvégzésének szükségessége nem a felperes mulasztása eredményeként merült fel.

A fellebbezésben a felperes arra is hivatkozott, hogy az építési naplóba több esetben jelezte „a többletmunkákat” és annak többletköltségét, valamint azt, hogy mindez nem tárgya a szerződésnek. Az alperes a bejegyzésekre észrevételt nem tett, ezt -a felperes álláspontja szerint - úgy kell értékelni, hogy az alperes akarata a munkák elvégzésére irányult. Megjegyezte a felperes, hogy az építési napló

lezárásakor sem tett az alperes semmilyen bejegyzést, és később sem jelzett semmilyen szavatossági igényt. Az igényt kizárólag azt követően terjesztette elő, hogy a felperes a pert megindította, az alperes továbbá referenciaigazolást is kiállított a felperesnek.

A felperes hivatkozott arra is, hogy az alperes nem kifogásolta a pótmunkák elvégzését, és többszöri kérése ellenére sem volt hajlandó a szerződést módosítani. Amennyiben a felperes a munkavégzést mindaddig leállítja, amíg az alperes az építési naplóba tett bejegyzésekre nem reagál, illetve e tárgyban nem születik meg a szerződésmódosítás, akkor a szerződés teljesítése során a felperes jelentős késedelembe esik, ez pedig a vállalkozási szerződés alapján súlyos joghátrányt eredményezett volna számára.

Az alperes az ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan állapította meg, és abból téves jogi következtetést vont le. A másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás iratainak alapján a tényállást a következőkkel egészíti ki:

2009. július 13-án a felperes készített pótmunka-elszámolást, a talajcserével kapcsolatos pótmunkák értékét 17.380.000,- forintban a kiírástól eltérő mennyiség bontása, szállítása, darálása értékét 14.000.000,- forintban, a pótmunkák együttes értékét 31.380.000,- forintban határozta meg. Az elszámolást Gy, J, átvette. 2009. július 17-én a felperes Gy,J,-nek a következő, B,J, ügyvezetőnek címzett levelet kívánta átadni: „2009-07-13-án a megrendelő képviselője Gy,J, a pótmunkával kapcsolatos költségvetésünket megismerte. A pótmunkákat elismerte, de annak mennyiségéről és a kifizetéssel kapcsolatos lépésekről még nem tudtunk érdemben egyeztetni. Ezért kérjük a megrendelőt a lehetőség szerinti gyors egyeztetésre.” Gy,J, a levelet átvette, de a második mondatban az „A pótmunkákat” részt áthúzta, és helyette a következőket írta: „Az ágyazatcserét, ami a szerződésben nem szerepelt”.

2010. február 10-én kelt, a felperes jogi képviselőjéhez intézett levelében Gy,J. az alperes képviseletében úgy nyilatkozott, hogy a felperes által elvégzett talajcserével kapcsolatos munka értéke véleménye szerint 4.222.500 forint. Utalt arra, hogy a felperes a szerződésben szereplő munkákat nem teljesítette, amit az alperes végzett el, melynek összege 7.071.912,- forint + ÁFA, ezt az alperesnek kellett viselni. Ezek alapján az alperesnek van a felperessel szemben követelése, melyet az alperes ezúton bejelent.

2010. március 24-én az alperes referenciaigazolást állított ki a felperesnek, melynek 3./ pontjában a vállalkozás témájaként a perbeli munkavégzést jelölte meg, 9./

pontjában a vállalkozás megfelelőségét kiválónak értékelte, és a 11./ pontjában rögzítette, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt.

Az elsőfokú bíróság a fentiekkel kiegészített tényállásra tekintettel tévesen állapította meg azt, hogy a talajcsere szükségessége a felperes érdekkörében merült fel. Nem vette figyelembe, hogy az alperes nevében eljáró Gy.J. elismerte az ágyazatcsere elvégzését, és azt is, hogy ez a munka a szerződésben nem szerepelt. 2010. február 10-én kelt levelében az alperes elismerte azt is, hogy a talajcserével kapcsolatos munka elvégzéséért a felperest ellenszolgáltatás illeti meg, ennek összegét 4.222.500,- forintban jelölte meg.

A Ptk. 242. § (1) bekezdése szerint a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

Az alperes a perben arra hivatkozott, hogy a talajcserére azért volt szükség, mert a felperes nem gondoskodott a munkaterületen a megfelelő csapadékvíz elvezetéséről, a tömörítés pedig egyébként is a vállalkozási szerződés részét képezte. E tényállításait alperesnek kellett volna bizonyítania, a kihallgatott tanúk vallomása azonban nem alkalmas arra, hogy azt bizonyítsa, hogy a talajcsere a szerződés része volt, illetve a szerződésszerű teljesítéshez szükséges olyan szolgáltatás volt, amelyet a felperes a szerződésben meghatározott díjért volt köteles nyújtani. Ezért a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a talajcserével a felperes az alperesnek olyan szolgáltatást nyújtott, amelyre az eredeti szerződés nem terjedt ki. Ebben az esetben a Legfelsőbb Bíróság XXX. 2. számú Polgári Elvi Döntésének b) pontja értelmében e szolgáltatás tekintetében a felek közötti jogviszony a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak a megfelelő alkalmazásával rendezhető. A felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a szolgáltatás az eset körülményeire tekintettel helyénvaló volt-e, vagyis megfelelt-e az alperes érdekének, és feltehető akaratának, továbbá azt, hogy az elvégzett munkáért a felperest a keresetben megjelölt összegű díjazás illeti meg. A felperes azonban úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincs, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján pedig nem állapítható meg, hogy az elismertnél magasabb összegű díjra jogosult.

Az elsőfokú bíróság eltérő álláspontja miatt érdemben nem vizsgálta az alperes beszámítási kifogását, ezért a másodfokú bíróságnak kellett vizsgálnia, hogy az alperes a felperes követelésével szemben jogosult-e a beszámításra.

Az alperes a felperes követelésével szemben 7.071.9121,- forint + ÁFA (összesen 8.839.890 forint) összegű követelését kívánta beszámítani. Előadta, hogy a felperes a térburkolat aljzatát nem készítette el teljes rétegrendjében, ugyanis az nem képzett kellő vastagságú fogadófelületet a térburkolat 8-10 cm vastagságú járófelülete alatti 2-3 cm vastagságú ágyazó-rétegnek. Az alperesnek további zúzottkő réteget kellett a felperes által kivitelezett aljzatra rávinnie, hogy a térburkolat finom aljzata és járófelülete elkészülhessen. Ebből eredő többletköltsége

3.911.076,- forint + ÁFA zúzottkő anyagköltség, 1.637.136 forint + ÁFA fuvarköltség, 1.253.700,- forint + ÁFA zúzottkő elterítési költség, és 270.000,- forint + ÁFA aszfaltmarási költség. A beszámítási kifogásának jogalapjaként a Ptk. 310. §-át és 296. §-át jelölte meg.

A beszámítási kifogás a következőkre tekintettel nem megalapozott:

A Ptk. 316. § (1) bekezdése szerint, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadva, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta.

Az alperes azt állította, hogy a felperes a szerződést hibásan teljesítette, az általa készített aljzat nem volt egyenletes. Ezt a hibát az alperesnek már a felperes szolgáltatása átvételekor fel kellett ismernie. A szolgáltatást az építési napló bejegyzése szerint 2009. augusztus 6-án átvette, jogfenntartó nyilatkozatot nem tett. Az 5. sorszámú előkészítő iratában úgy nyilatkozott, hogy igényét azért nem a felperes általánypótlásos vállalkozói díjával szemben érvényesítette, mert tisztában volt azzal, hogy felmerültek pótmunkák is, melyeket a felperessel végzett. Úgy gondolta, hogy majd a pótmunkák ellenértékéből vonja le a többletköltségeket, azonban a felperes ezt nem fogadta el, ezért nem került sor a teljesítésigazolás kiállítására sem. Az alperes által csatolt számlák egy része még 2009. augusztus 6. előtti teljesítési dátumot tartalmaz, ha tehát ezek a költségek valóban a felperes hibás teljesítése miatt merültek fel, a hibás teljesítésről az alperesnek már a szolgáltatás átvételekor tudnia kellett. Erre tekintettel az alperes a felperes szerződésszegéséből eredő igényt nem érvényesíthet.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felperest az általa elismert 4.222.500,- forint és ennek a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti kamata megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a feleket a perköltség megfizetésére arra figyelemmel, hogy a felperes 25 %-ban az alperes 75 %-ban tekinthető pernyertesnek. Ennek megfelelően a 900.000,- forint feljegyzett kereseti illetékből a felperes 675.000,- forintot, az alperes 225.000,- forintot, az 1.390.400 forint fellebbezési illetékből a felperes 1.052.600,- forintot, az alperes 337.800,- forintot köteles megfizetni. Az elsőfokú bíróság által meghatározott ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a részleges pernyertességre tekintettel 175.000,- forintra mérsékelte, és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján ennek 50 %-ában határozta meg a felperes által fizetendő, a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíj összegét.

Pécs, 2012. május 23.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró